

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudcem JUDr. Václavem Kočkou-Amortem ve věci

žalobce: X., narozený dne X.
bytem X.
zastoupený advokátem JUDr. Matějem Šedivým
sídlem Václavské náměstí 21, 110 00 Praha 1

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra, Odbor azylové a migrační politiky**
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 12. 2023, č. j. OAM-966/ZA-ZA11-P12-2022,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 12. 2023, č. j. OAM-966/ZA-ZA11-P12-2022, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen nahradit žalobci náklady řízení ve výši 8 228 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho zástupce.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobou podanou včas u Městského soudu v Praze se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 12. 2023, č. j. OAM-966/ZA-ZA11-P12-2022, jímž mu nebyla udělena mezinárodní ochrana podle ustanovení § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“).

II. Obsah žaloby

2. Žalobce v žalobě uvádí, že považuje napadené rozhodnutí za nezákonné, protože se neadekvátně vypořádává s uplatněnou argumentací. V minulosti se účastnil demonstrací proti ruskému režimu, mítinků X. a po začátku války se účastnil demonstrací X. Vykazoval protirežimní činnost v domovském státu a za svoji činnost na území České republiky může být v domovském státu postižen. Dále se cítí být ohrožen válkou, respektive probíhající mobilizací, a s postupem Ruska nesouhlasí. Byl předvolán k výkonu vojenské služby. Obává se, že by jako branec byl vyslán do války a musel by bojovat za hodnoty, které se mu přičítají. Odmítnutí vojenské služby by bylo vnímáno jako protiprávní jednání. Česká republika označuje postup Ruska jako teroristický a neměla by podporovat návrat osob, na které dopadá branná povinnost. Žalobce dále odkazuje na skutkově identickou věc, č. j. 19 Az 16/2023-21. Dále žalovaný chybně vypořádal příslušnost k sexuální menšině. Z provedeného dokazování vyplývá, že jsou příslušníci LGBT komunity na území Ruska diskriminováni. K tomu žalobce uvádí, že homosexualita byla v Rusku trestná do roku 1993, do roku 1999 byla klasifikována jako duševní nemoc a od roku 2013 byla zakázána „propaganda netradičních způsobů života mezi nezletilci“, k čemuž cituje zprávu Amnesty International, podle které bylo zakázáno pořádání moskevského Pride festivalu na sto let. Žalobce je homosexuálem a v České republice svou orientaci neskrývá, přičemž takto by se v Rusku chovat nemohl. Homosexualita v Rusku není trestná, ale její projevy jsou nezákonné, z čehož žalobce vyvozuje, že je homosexualita postavena mimo zákon. Žalobce se domnívá, že je nezbytné objektivně zhodnotit postavení homosexuálů na území Ruska, posoudit, zda je žalobce skutečně homosexuál a vyhodnotit relevantnost jeho obav. Napadené rozhodnutí přesvědčivě nehodnotí postavení členů LGBT komunity v Rusku a neposuzuje žalobcovu sexuální orientaci, přičemž žalobce před žalovaným netajil existenci svého partnera. Žalovaný nevyslechl žalobcovu partnera jako svědka. Po žalobci nelze spravedlivě požadovat, aby se styděl za svoji orientaci a aktivně ji maskoval. V případě návratu se žalobce také obává, že by v armádě čelil diskriminaci kvůli své sexuální orientaci. Žalobce také připomíná, že při pobytu v členském státě čelil pronásledování a utrpěl újmu na zdraví.
3. Na základě výše uvedeného žalobce navrhl napadené rozhodnutí zrušit a vrátit věc žalovanému k novému projednání a rozhodnutí.

III. Vyjádření žalovaného

4. Žalovaný popírá oprávněnost podané žaloby, nesouhlasí s ní a odkazuje na obsah správního spisu. Žalobce měl během pohovoru možnost sdělit vše, co považuje za podstatné. Žalovaný trvá na správnosti vydaného rozhodnutí, protože zjistil skutečný stav věci, posoudil případ ve všech souvislostech, zabýval se všemi skutečnostmi, které žalobce uvedl, a opatřil si potřebné podklady. Žalobce nevyvíjel v Rusku činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod, za kterou by byl azylově relevantním způsobem pronásledován. Roznášel agitační materiály na podporu X. a zúčastnil se dvou mítinků na podporu X., ale v souvislosti s těmito činnostmi neměl obtíže. Z X. bez problémů odcestoval za účelem studia. Žalovaný odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 7. 2005, č. j. 3 Azs 303/2004-79, podle kterého skutečnost, že v některé zemi existuje autoritářský nebo nedemokratický režim, neznamená, že je kterýkoli občan tomuto vlivu vystaven. Žalobcovy aktivity neměly žádné negativní dopady, které by ho jakkoli mohly ohrozit na svobodě, zdraví či životě. Žalovaný se dále podrobně zabýval příspěvky sdílenými žalobcem na sociálních sítích a obstaral si Informaci OAMP ze dne 31. 10. 2022, podle které ruské bezpečnostní složky nedisponují kapacitou pro kriminalizaci všech protiválečných projevů na sociálních sítích. K žalobcovým obavám týkajícím se vojenské služby žalovaný uvádí, že vojenská služba

náleží k základním státoobčanským povinnostem, a odkazuje na Úmluvu o právním postavení uprchlíků, Mezinárodní pakt o občanských a politických právech a Úmluvu o ochraně lidských práv a základních svobod. Žalovaný odkazuje na článek BBC, podle kterého za odmítnutí vojenské služby je od 1. 10. 2023 možné uložit pokutu až 30 tisíc rublů a opakované provinění je považováno za trestný čin se sankcí pokuty nebo odnětí svobody do dvou let. Podle informace EUAA většina obviněných přistoupí na peněžní dohodu s úřady. Podle ruské neziskové organizace Škola prizivníka byla v roce 2023 jen jedna osoba trestně stíhána za vyhýbání se vojenské službě v případech základní vojenské služby a byla po dvou dnech propuštěna. Ruská legislativa neumožňuje vysílání branců mimo území Ruska, ačkoli od dubna 2023 mohou povinnou vojenskou službu absolvovat v tzv. mírových misích. Žalobce také může vykonat náhradní civilní službu, přičemž žalovaný ke svému vyjádření přikládá Informaci OAMP ze dne 21. 2. 2024, Ruská federace, Náhradní civilní služba. Dále žalovaný uvádí, že se problematice postavení LGBT komunity věnoval na s. 8 až 10 napadeného rozhodnutí. Žalobce ve své vlasti nikdy nebyl pronásledován státními orgány ani bezpečnostními složkami kvůli své sexuální orientaci. Svou sexuální orientaci nikde veřejně nešířil a nedával ji najevo. Není pravda, že žalobce před žalovaným netajil svého partnera, protože při pohovoru tvrdil, že žádný vztah nemá. Žalovaný navrhuje, aby soud žalobu zamítl jako nedůvodnou.

IV. Obsah správního spisu

5. Ze správního spisu soud zjistil, že žalobce v poskytnutí údajů k žádosti dne 2. 11. 2022 uvedl, že je státním příslušníkem Ruské federace, je ruské národnosti a nemá žádné náboženské přesvědčení. Nikdy nebyl členem žádné politické strany ani skupiny. V X. rozdával agitační materiály X. V X. se zúčastnil dvou mítinků na podporu X. jako prostý účastník. Jinak politicky aktivní nebyl. Z Ruska vycestoval dne X. a dne X. přijel do České republiky. Na konci X. Dříve pobýval v České republice jeden týden a X. Dříve o mezinárodní ochranu žádal X. Je zdravý. O mezinárodní ochranu žádá, protože je pronásledován kvůli příslušnosti k LGBT komunitě. Dále se obává války. X. byl v České republice, účastnil se protestů a pomáhal. Jeho příbuzní jeho názory nesdílejí.
6. Během pohovoru vedeného dne 2. 11. 2022 žalobce dále uvedl, že z Ruska odjel X. V X. odcestoval do X. kvůli zděšení a kvůli protiruským sankcím, které ztěžovaly platby kartou. Z ČR odjel z finančních důvodů, nebyl schopen zaplatit ubytování. Při vycestování z Ruska neměl problémy. V X. ho policisté v Rusku zastavili na ulici, chtěli vidět jeho telefon a 10 minut si pročítali jeho Telegram. V té době si ho začali zvat na vojenskou správu. Základní vojenskou službu neabsolvoval, ale již X. obdržel předvolání. X. Vojenskou knížku nemá, protože X. Tento registrační proces byl jednoduchý, nyní se podle X. velmi ztížil. Jednou už X. Pokud by se vrátil do Ruska, musel by se jít nahlásit a X., případně by ho kontaktovali pracovníci vojenského komisariátu v místě jeho hlášeného pobytu, X. Žalobce nikdy v Rusku nebyl trestně stíhán. Ohledně své příslušnosti k LGBT komunitě uvedl, že se setkával s homofobií, ale nebyl přímo pronásledován státními orgány ani policií. Je přijímán zákon o LGBT propagandě a od začátku války se homofobie zhoršila. Žalobce je gay. Kvůli své sexuální orientaci zažil výhrůžky od spolužáků, od kolemjdoucích na ulici a od známých na sociálních sítích, přičemž někdy se jednalo o výhrůžky fyzickým násilím. Došlo ke strkanicím se spolužáky na základní a střední škole, ale nejednalo se o vyložené zbití. Obrátil se na X., který mu nepomohl a schvaloval jednání ostatních. X. Nejhorší výhrůžkou byla věta, že pokud ho dotyční ještě jednou uvidí, tak ho zbijí. Žalobce poté X. nechodil do školy. Žalobce neví, jak se ostatní dozvěděli jeho sexuální orientaci, nikde veřejně ji nešířil. Chodil

na schůzky, ale na veřejnosti se s nikým nelíbal. O existenci LGBT klubů v Rusku neví. Od odjezdu z Ruska je více otevřený, podporuje lidi, kteří bojují proti zákonu o LGBT propagandě, sdílel minimálně X. Příspěvky byly v podobě tzv. stories, byly viditelné 24 hodin. Aktuálně nemá žádný vztah. Ohledně protiválečných demonstrací uvedl, že se zúčastnil dvou protestů v X. Po X. se účastnil protestu v X. Byl řadovým účastníkem, organizátoři na Instagramu a Facebooku zveřejnili fotografie. Žalobce zveřejnil příspěvky z X. v podobě tzv. stories, příspěvky z X. jsou trvalé. Dále se žalobce snažil komentáři na sociálních sítích přesvědčit ostatní, že Rusko neříká pravdu. Nyní se žalobce obává vojenské správy, svých příbuzných, přijetí zákona o LGBT propagandě a pronásledování kvůli fotografiím na sociálních sítích.

7. Ve správním spisu jsou obsaženy zprávy o zemi původu, konkrétně Informace OAMP, Ruská federace, Sexuální menšiny, Zákon zakazující propagaci homosexuality, diskriminace a zločiny z nenávisti, postoj státních orgánů, neziskové organizace, současná situace s výjimkou regionu severního Kavkazu, ze dne 28. 6. 2023, Informace OAMP, Ruská federace, Bezpečnostní a politická situace v zemi, Vybrané otázky z oblasti občanských svobod a lidských práv, stav: březen 2023, ze dne 8. 3. 2023, Informace OAMP, Ruská federace, Situace navrátilců do Ruské federace po krátkodobém či dlouhodobém pobytu v zahraničí, Zacházení ze strany státních úřadů a monitoring sociálních sítí, ze dne 31. 10. 2022 a Informace Finské imigrační služby, Ruská federace, Vyhýbání se odvodům během mobilizace, Návraty a mobilizace, ze dne 31. 1. 2023.
8. Dále žalovaný vydal žalobou napadené rozhodnutí ze dne 6. 12. 2023.

V. Hodnocení věci Městským soudem v Praze

9. Městský soud v Praze na základě podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů ve smyslu ustanovení § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s.ř.s.“), přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu ke dni vydání tohoto rozsudku, a to vzhledem k účinnosti článku 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany, a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
10. Soud ve věci rozhodl bez jednání, protože postupoval dle ustanovení § 76 odst. 1 písm. b) s.ř.s.
11. Podle ust. § 12 zákona o azylu *azyl se cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec*
 - a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo
 - b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.
12. Podle ust. § 2 odst. 6 zákona o azylu *původcem pronásledování nebo vážné újmy se rozumí státní orgán, strana nebo organizace ovládající stát nebo podstatnou část území státu, jehož je cizinec státním občanem nebo v němž měla osoba bez státního občanství poslední trvalé bydliště. Původcem pronásledování nebo vážné újmy se rozumí i soukromá osoba, pokud lze prokázat, že stát, strana nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území nejsou schopny nebo ochotny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu.*

13. Podle čl. 9 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany, *aby bylo jednání považováno za pronásledování ve smyslu čl. 1 odst. 1 Ženevské úmluvy, musí být*
- a) svou povahou nebo opakováním dostatečně závažné, aby představovalo vážné porušení základních lidských práv, zejména práv, od nichž se podle čl. 15 odst. 2 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod nelze odchýlit, nebo*
- b) souběhem různých opatření, včetně porušování lidských práv, který je dostatečně závažný k tomu, aby postihl jednotlivce způsobem podobným uvedenému v písmenu a).*
14. Žalobce namítá, že se cítí být ohrožen válkou, respektive probíhající mobilizací, a s postupem Ruska nesouhlasí. Dále byl předvolán k výkonu vojenské služby a obává se, že by jako branec byl vyslán do války. Toto tvrzení žalobce uvedl již během správního řízení, ale žalovaný se s ním vypořádal nedostatečně. Žalovaný konstatoval, že povinná vojenská služba náleží k základním státoobčanským povinnostem a že podle mezinárodních úmluv jsou státy oprávněny žádat po svých občanech splnění vojenských povinností a občané jsou povinni je vykonat. Žalovaný dále odkazuje na rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 16. 7. 1998, č. j. 6 A 508/97, podle kterého povolání na vojenskou službu není pronásledováním, i když je spojeno s účastí na bojových akcích ve válečném konfliktu, a na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 12. 2004, č. j. 7 Azs 321/2004, podle kterého nepřijemnosti v případě výkonu vojenské služby nezakládají odůvodněný strach podle § 12 zákona o azylu. Dále žalovaný uvádí, že jedinci nemohou být v současné době odváděni do armády, protože vyhlášená mobilizace již byla ukončena, což se však netýká jedinců s povinností absolvovat základní vojenskou službu. Soud upozorňuje, že je nezbytné rozlišovat obavy z mobilizace a obavy ze základní vojenské služby.
15. Žalovaný se řádně vypořádal pouze s otázkou mobilizace. Je obecně známo, že je mobilizace z podzimu 2022 považována za ukončenou, jak ostatně konstatoval Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 24. 1. 2024, č. j. 1 Azs 253/2023-31. Ohledně této skutečnosti si žalovaný obstaral Informaci Finské imigrační služby, která potvrzuje, že mobilizační kampaň byla skončena. Zároveň podle citovaného rozsudku Nejvyššího správního soudu nelze požadovat po žalovaném, aby odhadoval míru pravděpodobnosti vyhlášení další mobilizace a její specifika. Žalobce obavy z mobilizace poprvé konkrétně vyjádřil až v žalobě, žalovaný se přesto s touto otázkou dostatečně vypořádal již v napadeném rozhodnutí.
16. Žalobce ve správním řízení v rámci poskytnutí údajů k žádosti uvedl, že jedním z jeho důvodů je válka, poté v rámci pohovoru mluvil o svých obavách ze základní vojenské služby. Stejně důvody uvádí i v žalobě. Soud podotýká, že pohovor se žalobcem byl veden v době, kdy mobilizace probíhala, žalobce přesto hovořil pouze o základní vojenské službě, nikoli o mobilizaci, protože se ho netýkala, když zatím neabsolvoval základní vojenskou službu a není v záloze.
17. Žalovaný si obstaral Informaci Finské imigrační služby, Ruská federace, Vyhýbání se odvodům během mobilizace, Návraty a mobilizace, ze dne 31. 1. 2023, která je součástí správního spisu. Tato Informace se týká pouze mobilizace, nikoli výkonu základní vojenské služby, proto neobsahuje oporu pro tvrzení žalovaného na s. 13 napadeného rozhodnutí, že

mladým mužům vracejícím se do Ruska ze zahraničí nehrozí vyšší riziko jejich povolání k výkonu základní vojenské služby nebo následného nasazení do bojů než ostatním občanům, kteří na území Ruska pobývají, aniž by ho opustili. Soud upozorňuje, že Informace se nazývá „Vyhýbání se odvodům během mobilizace, Návraty a mobilizace“ a jediná otázka, které se zpráva věnuje, se týká záložníků, mezi které se žalobce neřadí, protože neabsolvoval základní vojenskou službu. V odpovědi na otázku ohledně návratu záložníků je citován ruský právník, který uvádí, že *„navrátilivší jedinci nemohou být v tomto okamžiku odvedeni do armády, protože tato kampaň skončila“*, jedná se však o mobilizační kampaň, protože celá Informace pojednává pouze o mobilizaci a týká se tedy těch, kteří již absolvovali základní vojenskou službu, jsou v záloze a vyhýbali se mobilizaci. Citovaná Informace dále uvádí, že pokud bude rozhodnuto o pokračování kampaně, tedy té mobilizační, mohou být navrátilivší se jedinci předvoláni k odvodu, pokud splní příslušná kritéria. Z citované Informace lze proto vyvodit závěr, že ti, kteří se navrátí, mohou být odvedeni, pokud bude vyhlášena další mobilizace, nezmiňuje však odvody k výkonu základní vojenské služby, které probíhají bez ohledu na mobilizaci. Citovaná Informace proto není pro žalobce relevantní.

18. Žalovaný ve své argumentaci na s. 13 napadeného rozhodnutí uvádí další závěry, které nemají oporu ve správním spisu. Žalovaný vyvozuje, že povinnost účastnit se vojenské služby, výcviku v rámci případné další mobilizace je evidentně zaměřena na všechny bojeschopné muže bez ohledu na jejich rasu, národnost či náboženství atd. Žalovaný v tomto výčtu opomíjí sexuální menšiny, mezi které se žalobce řadí. Dále žalovaný uvádí, že *„[v] Rusku pobývají miliony mužů v žadatelově věku a situaci, kdy pouze zlomek z nich, pokud vůbec absolvoje základní vojenskou službu, je povolán do bojových operací na Ukrajině, pouze zlomek z nich se tomuto nedokáže legálními cestami vyhnout a konečně pouze zlomek z nich utrpí v bojích případné zranění či zemře.“* Tyto závěry žalovaného týkající se základní vojenské služby a bojových operací na Ukrajině taktéž nemají oporu ve správním spisu. Správní spis pouze obsahuje údaje o tom, jak je zacházeno se záložníky při návratu do Ruska, v již citované Informaci Finské imigrační služby a základní fakta o válce na Ukrajině v Informaci OAMP, Ruská federace, Bezpečnostní a politická situace v zemi, Vybrané otázky z oblasti občanských svobod a lidských práv, stav: březen 2023, ze dne 8. 3. 2023. Správní spis neobsahuje informace o počtech odvedených k výkonu základní vojenské služby, převelených na Ukrajinu či padlých.
19. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008-81, *„informace o zemi původu použité ve věci mezinárodní ochrany musí být v maximální možné míře (1) relevantní, (2) důvěryhodné a vyvážené, (3) aktuální a ověřené z různých zdrojů, a (4) transparentní a dohledatelné.“* Žalovaný si měl obstarat zprávy o zemi původu, které jsou dostatečně relevantní a jež se týkají výkonu základní vojenské služby, jíž se žalobce obává.
20. Při posuzování branné povinnosti je nutné reflektovat rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 12. 2021, č. j. 5 Azs 19/2020-45, který uvádí: *„samotné plnění branné povinnosti nelze bez dalších souvislostí považovat za důvod pro udělení mezinárodní ochrany dle § 12 ani § 14a zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, pokud se ovšem jedná o plnění takové povinnosti v regulární armádě demokratického právního státu, které je v souladu s vnitrostátním i mezinárodním právem, a pokud je daným státem respektována možnost odepření výkonu takové vojenské služby z důvodu svědomí či náboženského přesvědčení, ať již zavedením náhradní (civilní) služby nebo jiným způsobem, nebo přinejmenším, pokud takové odepření výkonu vojenské služby není ve smyslu čl. 9 odst. 2 písm. c) směrnice 2011/95/EU trestáno“*

nepřiměřenými nebo diskriminačními sankcemi. Branná povinnost spojená s účastí na ozbrojeném konfliktu naopak může být důvodem pro udělení azylu dle § 12 písm. b) citovaného zákona mimo jiné tehdy, pokud žadateli ve smyslu čl. 9 odst. 2 písm. e) uvedené směrnice brozí trestní stíhání nebo trest za odepření výkonu takové vojenské služby během konfliktu za situace, kdy by tento výkon mohl zahrnovat přímou či nepřímou účast žadatele na mezinárodních válečných zločinech, zločinech proti lidskosti, jiných vážných nepolitických zločinech nebo činech, které jsou v rozporu se zásadami a cíli OSN, a pokud je zároveň dána souvislost mezi tímto způsobem pronásledování žadatele a azylově relevantními důvody pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) uvedeného zákona, resp. čl. 2 písm. d) a čl. 10 citované směrnice.“

21. Ze správního spisu plyne, že v případě Ruska se nejedná o plnění branné povinnosti v regulární armádě demokratického právního státu, které je v souladu s vnitrostátním i mezinárodním právem. Informace OAMP, Ruská federace, Bezpečnostní a politická situace v zemi, Vybrané otázky z oblasti občanských svobod a lidských práv, stav: březen 2023, ze dne 8. 3. 2023, která je součástí správního spisu, uvádí: *„V průběhu invaze se ruské jednotky včetně jednotek Ruskem podporovaných samozvaných entit na ukrajinském území – Doněcké a Luhanské lidové republiky – dopustily řady činů, které jsou považovány a nyní i vyšetřovány jako válečné zločiny (např. znásilňování, mučení, mimosoudní popravy, únosy). Na jejich vyšetřování se podílí mimo jiné Mezinárodní trestní tribunál spolu s ukrajinskými úřady. Během vojenských operací uplatňují ruské a proruské jednotky taktiku „spálené země“ a ostřelují cíle (civilní, vojenské) po celé Ukrajině.“* Žalovaný v jiné souvislosti v napadeném rozhodnutí na s. 8 i sám poznamenává, že ruský prezident, političtí představitelé i vojáci jsou obviňováni z páchání válečných zločinů. Výkon branné povinnosti by proto v tomto případě mohl zahrnovat přímou nebo nepřímou účast žalobce na mezinárodních válečných zločinech, zločinech proti lidskosti, jiných vážných nepolitických činech nebo činech, které jsou v rozporu se zásadami a cíli OSN. Tyto skutečnosti by měl žalovaný vzít v potaz a vypořádat se s nimi.
22. Při posuzování výkonu vojenské služby je rovněž potřeba upozornit na rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 26. 2. 2015 ve věci C-472/13, Shepherd proti Bundesrepublik Deutschland, v jehož bodu 46 je uvedeno: *„S ohledem na všechny tyto úvahy je třeba na první až sedmou otázku odpovědět, že ustanovení čl. 9 odst. 2 písm. e) směrnice 2004/83 musí být vykládána v tom smyslu, že:*
 - *se vztahují na všechny příslušníky ozbrojených sil, včetně logistického nebo podpůrného personálu;*
 - *se týkají situace, kdy by spáchání válečných zločinů v daném konfliktu předpokládala samotná vykonávaná vojenská služba, včetně situací, kdy by se žadatel o přiznání postavení uprchlíka účastnil spáchání takových zločinů jen nepřímo, jelikož by při plnění svých úkolů s rozumnou mírou pravděpodobnosti poskytl nezbytnou podporu pro přípravu nebo uskutečnění těchto zločinů;*

[...]

 - *odepření výkonu vojenské služby musí být jediným prostředkem umožňujícím žadateli o přiznání postavení uprchlíka vyhnout se účasti na tvrzených válečných zločinech, a že pokud tedy tento žadatel nevyužil řízení za účelem získání postavení odpírače vojenské služby z důvodu svědomí, taková okolnost vylučuje jakoukoli ochranu podle čl. 9 odst. 2 písm. e) směrnice 2004/83, ledaže uvedený žadatel prokáže, že neměl žádné řízení takové povahy ve své konkrétní situaci k dispozici.“*

23. S ohledem na citovaný rozsudek tedy není rozhodující, k jaké jednotce by žalobce byl zařazen a jakou činnost by v rámci jednotky vykonával, podstatné však je, zda by tato činnost alespoň nepřímo souvisela s pácháním válečných zločinů. Zároveň je důležité posoudit, zda je odepření výkonu vojenské služby skutečně jedinou žalobcovou možností.
24. Žalobce v žalobě upozornil na rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 5. 12. 2023, č. j. 19 Az 16/2023-21, s tvrzením, že se jedná o skutkově identickou věc. Soud k tomu uvádí, že případy nejsou skutkově zcela identické, ale shodují se v tom, že se jedná o mladé ruské občany obávající se výkonu základní vojenské služby. V této věci již také rozhodoval Nejvyšší správní soud, a to rozsudkem ze dne 24. 1. 2024, č. j. 1 Azs 253/2023-31, kterým zamítl kasační stížnost. Soud k oběma těmto rozsudkům přihlédl.
25. Žalovaný je povinen shromáždit dostatek podkladů týkajících se povinnosti vykonat základní vojenskou službu v Rusku a informace o tom, zda a za jakých podmínek dochází při jejím plnění k nasazení do bojů na Ukrajině. Poté měl žalovaný zhodnotit, zda žalobci v Rusku hrozí pronásledování nebo vážná újma v souvislosti s výkonem základní vojenské služby.
26. Dále se soud zaměřil na novou argumentaci žalovaného ve vyjádření k žalobě a skutečnost přiložení nové zprávy o zemi původu – Informace OAMP ze dne 21. 2. 2024, Ruská federace, Náhradní civilní služba. Zpráva není součástí správního spisu a soud k ní při rozhodování v této věci nepřihlížel; jelikož napadené rozhodnutí zrušil i z jiných důvodů, neprovedl zprávu z důvodu efektivity řízení na jednání k důkazu. Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že ruská legislativa neumožňuje vyslání branců mimo území Ruska, k tomu však soud konstatuje, že Rusko (jak obecně známo) považuje okupovaná ukrajinská území za součást Ruska, konkrétně Doněckou, Luhanskou, Chersonskou a Záporožskou oblast a Krym. Také není zřejmé, co představuje pojem mírové mise. Žalovaný dále uvádí, že většině osob, která se vyhýbá vojenské službě, je udělena pokuta. Poté však není jasné, co se s těmito osobami stane dále, zda jsou, či nejsou znovu povolány a trestány. Pokud se žalovaný v dalším řízení rozhodne věnovat otázce náhradní civilní služby, je třeba posoudit, zda je možnost náhradní civilní služby skutečně dostupná pro žalobce, který již obdržel předvolání k výkonu základní vojenské služby.
27. Žalobce dále uvádí své protirežimní aktivity. Konkrétně uvedl X. ohledně zákona proti LGBT na X. ve formě tzv. stories, které jsou viditelné 24 hodin, X., rozdávání agitačních materiálů pro X. dva mítinky na podporu X., dvě demonstrace v X., jednu demonstraci v X. K otázce tzv. stories se vyjádřil Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 25. 4. 2024, č. j. 9 Azs 80/2024-28, následovně: „...některé projevy na sociálních sítích, které se po určité době smazaly a ani jinak u nich nebyl dán důvod je spojovat se stěžovatelkou, strach z pronásledování neopodstatňují.“ Tyto charakteristiky naplňuje i žalobcova činnost na sociálních sítích. X., je velmi minimální aktivitou, přičemž žalobce také uvedl, že má aktuálně uzavřený profil. Z pohovoru se žalobcem není zcela zřejmé, zda byly všechny příspěvky na sociálních sítích ve formě tzv. stories, či zda jsou některé zveřejněny trvale. Žalobce doložil X. screenshotů svých tzv. stories. Ať již byla povaha příspěvků pouze ve formě tzv. stories, či zda byly některé zveřejněny trvale, jedná se o příspěvky v řádu jednotek, které nejsou natolik významné, aby byly azylově relevantní (tj. zakládající důvodnost obav z pronásledování na úrovni přiměřené pravděpodobnosti). Přitom dle Informace OAMP ze dne 31. 10. 2022 pojednávající o monitoringu sociálních sítí nemají ruské bezpečnostní složky kapacitu, aby zvládaly kriminalizovat všechny protiválečné projevy na sociálních sítích, kontroly mobilních telefonů a sociálních sítí na hranicích se

systematicky týkají jen vybraných kategorií, mimo vybrané kategorie se lze obdobným kontrolám vyhnout na velkých hraničních přechodech, kde na ně není čas. K rozdávání agitačních materiálů a účasti na dvou mítincích v Rusku a třech mimo Rusko soud uvádí, že byl žalobce řadovým účastníkem, nijak blíže na sebe neupozorňoval a nesdělil, že by na něj dopadly zásadní negativní důsledky. Známi mu napsali, že je zrádce, když viděli jeho příspěvek na sociální síti z demonstrace v X., žádné další negativní důsledky nesdělil. Od této činnosti již uplynul delší čas, více než X. od mítinků na podporu X., necelé X. od rozdávání agitačních letáků, více než X. od demonstrací v X. a přibližně X. od demonstrace v X. Jednalo se o ojedinělé aktivity s delšími časovými odstupy a ani v jejich součtu není možné spatřovat důvod pro udělení azylu za uplatňování politických práv a svobod, resp. shledat důvodnými žalobcovy obavy z pronásledování v budoucnu. Žalobce se přitom dle údajů z pohovoru (s. 5 protokolu) obával především svých aktivit na sociálních sítích, nikoliv účasti na demonstracích, zároveň v azylovém řízení nikterak netvrdil předsevzetí vykonávat politická práva i po návratu do vlasti. Je pravdou, že po žadateli o mezinárodní ochranu není přípustné žádat, aby se ve vlasti zdržel legitimních projevů svého přesvědčení (srov. přiměřeně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 5. 2014, č. j. 5 Azs 2/2013-26), žalobce nicméně projevoval po opuštění vlasti své politické přesvědčení sporadicky (řadovou účastí na dvou demonstracích X. a na jednom protestu X.), nelze jej proto považovat za aktivistu, pro nějž by politické projevy byly integrální součástí jeho životního přístupu. Zbytek jeho činnosti odehrávající se ještě v Rusku se týkal jiné situace v době před agresí vůči Ukrajině, z čehož nelze vyvodit důvodnost obav z pronásledování v budoucnu. Zároveň je třeba odkázat na Informaci OAMP ze dne 8. 3. 2023 pojednávající o lidských právech a občanských svobodách, podle níž docházelo k případům rozsáhlých zatýkání při počáteční vlně protestů a demonstrací po vyhlášení mobilizace, jinak jsou zadržovány jednotky až desítky nepohodlných osob měsíčně (např. členů opozice, aktivistů a novinářů), ve většině případů využívaly úřady ke kriminalizaci osob správní tresty (kratší dobu zadržení) a peněžité pokuty. Žalobce dále vyvíjel politickou činnost ve vztahu k ruskému LGBT zákonu, kterou by však bylo možné posoudit též s ohledem na projevy LGBT orientace, resp. bylo by ji namíste zhodnotit souhrnně, jak je níže konstatováno v souvislosti s možným pronásledováním na kumulativním základě. Z hlediska izolovaně hodnocených žalobcových politických aktivit tudíž soud neshledal napadené rozhodnutí nezákonným.

28. Dále žalobce v žalobě namítá, že se žalovaný chybně vypořádal s žalobcovou příslušností k sexuální menšině, a navrhuje, aby žalovaný objektivně zhodnotil postavení homosexuálů na území Ruska, posoudil, zda je žalobce skutečně homosexuál, a zvážil relevantnost jeho obav.
29. Žalobce od začátku správního řízení tvrdil, že je homosexuálem. Žalovaný v žalobcových odpovědích týkajících se sexuální orientace neshledal žádné nesrovnalosti a tuto informaci považoval za důvěryhodnou, s čímž soud souhlasí. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004-57, „*postačí, pokud žadatel o udělení azylu (mezinárodní ochrany) své pronásledování prokáže vlastní věrohodnou výpovědí. Pochybuje-li správní orgán o její věrohodnosti, je na něm, aby zajistil důkazy, které věrohodnost výpovědi vyvrátí či zpochybní.*“ Další posuzování žalobcovy sexuální orientace proto není nutné. Nad rámec případu soud upozorňuje žalovaného, že pokud azylový příběh žalobce přijímá a nezpochybňuje ho, není vhodné používat slovo „údajný“. Pokud však výpověď věrohodná není a žalovaný ji vyvrátí důkazy nebo logickými argumenty, lze použití slova „údajný“ akceptovat.

30. Dále žalobce namítal, že správní orgán mohl předvolat jeho partnera k podání svědecké výpovědi ohledně žalobcovy sexuální orientace. Žalobce se však během správního řízení o žádném aktuálním partnerovi nezmínil, ale i kdyby tak učinil, byla by taková svědecká výpověď nadbytečná, protože žalobcovo tvrzení o sexuální orientaci bylo věrohodné a nebylo ničím zpochybněno.
31. Žalovaný si opatřil Informaci OAMP, Ruská federace, Sexuální menšiny, Zákon zakazující propagaci homosexuality, diskriminace a zločiny z nenávisti, postoj státních orgánů, neziskové organizace, současná situace s výjimkou regionu severního Kavkazu, ze dne 28. 6. 2023, která je součástí správního spisu. Podle dané Informace byla trestnost homosexuality v Rusku zrušena v roce 1993 a do roku 1999 byla homosexualita považována za duševní onemocnění. Od let 2012 a 2013 zesílila homofobní propaganda ze strany některých politiků a také ve státních médiích. Není povoleno manželství a ani občanské svazky mezi osobami stejného pohlaví. Ruská legislativa neposkytuje žádnou zvláštní ochranu v případě diskriminace na základě sexuální orientace, např. v oblasti bydlení, zaměstnání nebo přístupu ke zdravotnictví. Již v roce 2006 začala být zakazována „homosexuální propaganda“ na lokální úrovni, v roce 2013 byl přijat federální zákon č. 135-FZ, známý jako „zákon proti LGBT propagandě“, který zakázal šíření informací o LGBT vztazích mezi neplnoletými. Zákaz zveřejňování LGBT tematiky rozšířila novela zákona v roce 2022. Maximální postih pro jednotlivce je 400 000 rublů (5 800 dolarů). Podle výročních zpráv nevládních organizací pokračoval v zemi trend ochrany „tradičních hodnot“ a diskriminace LGBT komunity v Rusku se stávala stále výraznější. V mediálním prostoru proti LGBT komunitě vystupovali přední představitelé ruských úřadů, např. federální poslanci. Bezpečnostní složky obecně nereagovaly adekvátně na násilné incidenty nestátních aktérů proti LGBT. Ze strany LGBT komunity existovala nedůvěra vůči policii a soudům, protože bezpečnostní složky ne vždy chránily práva LGBT osob a někdy byly samy pachateli násilí. V kontextu důrazu na tzv. tradiční hodnoty a vnímání LGBT tematiky jako „západní“, včetně intenzivnější homofobie, byla podle neziskových organizací tolerována beztrestnost agresora. Ruské úřady většinou neklasifikovaly útoky proti LGBT komunitě jako tzv. zločiny z nenávisti. Na policii se obrátilo 40 % obětí, polovina z nahlášených případů byla policií odmítnuta okamžitě nebo během předběžného vyšetřování. Podle ruské organizace SOVA, monitorující projevy extremismu a nenávisti, se dle případů jimi zdokumentovaných snížil počet fyzických napadení proti LGBT osobám, zároveň však v roce 2022 nebyly pořádány žádné akce k LGBT problematice, většina osob aktivních v hnutích na podporu LGBT odjela ze země po ruské invazi na Ukrajinu a odjel i jeden z aktivistů proti LGBT. Homofobní nálady v zemi nezmizely. Ruské úřady uplatňovaly zákon č. 135-FZ proti LGBT komunitě. Podle posledních statistik za rok 2022 rozhodly soudy o vině a udělení pokuty v 16 z 22 řízení o správním přestupku. Podle neziskových organizací v roce 2023 úřady vedly řízení podle zákona č. 135-FZ ve 28 případech. Postoj společnosti se liší podle místa, ale veřejné projevy náklonnosti mohou přilákat negativní odezvu. K případům násilí ze strany nestátního aktéra se policie často adekvátně nepostavila. Panuje rozdíl mezi venkovem a městy, zejména relativně liberální se jeví Moskva a Petrohrad. I ve velkých městech i přes rozšířenou homofobii existuje gay scéna, ačkoli řada klubů zpřísnila bezpečnostní prohlídky pro vstup nebo umenšila viditelnost LGBT symbolů uvnitř klubů. Ruská mediální scéna často podporuje stereotypní, v některých případech i nenávistné vnímání LGBT komunity. Situace LGBT osob se liší podle regionů, ale napříč zemí existuje shodná politika nenávisti vůči komunitě. Obecně čelí LGBT osoby sociální stigmatizaci a diskriminaci v různých oblastech, např. zdravotnictví,

školství nebo zaměstnání, kterou přičítají mimo jiné oficiálnímu prosazování homofobie, např. ve státem kontrolovaných médiích, a byly nuceny svou identitu často skrývat.

32. Podle § 12 písm. b) zákona o azylu může být důvodem pronásledování příslušnost k určité sociální skupině. Žalobce uvedl během správního řízení, že je pronásledován kvůli příslušnosti k LGBT komunitě a identifikuje se jako gay. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 10. 2006, č. j. 2 Azs 66/2006-52, publ. pod č. 1066/2007 Sb. NSS, *„sexuální orientace žadatele o azyl může být podle okolností a s ohledem na poměry v zemi původu považována za znak jeho příslušnosti k určité sociální skupině ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu.“* Dále rozsudek Soudního dvora Evropské unie ve věci C-473/16 konstatoval, že *„sexuální orientace představuje charakteristiku, která může zakládat příslušnost žadatele k určité sociální skupině, ve smyslu čl. 2 písm. d) směrnice 2011/95, pokud skupina osob, jejíž příslušníci sdílejí stejnou sexuální orientaci, je vnímána okolní společností jako odlišná.“* Ze zprávy o zemi původu ohledně sexuálních menšin vyplývá, že státní moc a státní média vystupují proti LGBT komunitě a postoj ruské společnosti je obecně negativní a diskriminační. Podmínka příslušnosti k určité sociální skupině je proto splněna.
33. Žalovaný se otázce pronásledování kvůli příslušnosti k LGBT komunitě věnoval na s. 8–10 napadeného rozhodnutí. Žalovaný na začátku své argumentace *„důrazně konstatuje, že tento hodnotí fakta, jež mají oporu ve správním spise žadatele, a nikoliv jeho hypotézy či spekulativní domněnky, které ani reálně nenastaly, tedy za co by mohl být teoreticky pronásledován, pokud by se do vlasti vrátil.“* Soud upozorňuje žalovaného, že případné pronásledování v minulosti je významné, ale není nezbytnou podmínkou pro pronásledování v budoucnu. Žalobcovy obavy je nutné posuzovat prospektivně. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 25. 4. 2019, č. j. 5 Azs 207/2017-36, uvedl: *„Posuzování odůvodněnosti strachu z pronásledování je úzce spjato s dalšími kritérii, jelikož, jak Nejvyšší správní soud opakovaně judikoval, posouzení podmínek pro udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu je postaveno na potencialitě pronásledování v budoucnu po případném návratu žadatele do země původu, jedná se tedy, obdobně jako u posuzování skutečného nebezpečí vážné újmy pro účely doplňkové ochrany, o prospektivní rozhodování (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2008, č. j. 4 Azs 47/2007-60, či ze dne 9. 6. 2008, č. j. 5 Azs 18/2008-83). Samotný § 12 písm. b) zákona o azylu pracuje s pojmem strachu jako subjektivním prvkem a s odůvodněností strachu z pronásledování jako prvkem objektivním, nestanoví však podmínku faktického pronásledování v minulosti, ačkoliv předchází pronásledování žadatele je závažným ukazatelem odůvodněnosti strachu žadatele z pronásledování (viz čl. 4 odst. 4 kvalifikační směrnice). Z tohoto důvodu nelze vyloučit, že žadatel bude mít odůvodněný strach z pronásledování i v případech, kdy k němu v minulosti nedocházelo (obdobné závěry vyplývají z čl. 4 odst. 4 kvalifikační směrnice i pro skutečné nebezpečí vážné újmy jakožto nezbytné podmínky pro udělení doplňkové ochrany). [...] V rámci přezkumu důvodů pro udělení mezinárodní ochrany je tedy zkoumána možnost budoucího pronásledování, přičemž je využíván standard přiměřené pravděpodobnosti, což znamená, že tato možnost musí být reálná, nikoliv pouze hypotetická, rozhodně však nemusí dosahovat či přesahovat 50 % (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006-82, a ze dne 13. 8. 2010, č. j. 4 Azs 11/2010-112).“* Žalovaný je povinen zhodnotit fakta, která již nastala, ale nemá pravdu, že není povinen se vypořádat s hypotézami žalobce, které zatím nenastaly. Žalovaný je povinen zkoumat pravděpodobnost budoucího pronásledování, nikoli pouze konstatovat, zda k pronásledování došlo v minulosti či nikoli. Zároveň je využíván standard přiměřené pravděpodobnosti, která zdaleka nemusí dosahovat ani 50 %, nikoli vysoké míry pravděpodobnosti, jak žalovaný uvádí na s. 9 napadeného rozhodnutí.

34. Dle soudu žalovaný rovněž dospěl k nesprávným závěrům ohledně zákona proti „LGBT propagandě“. Žalovaný na s. 9 napadeného rozhodnutí uvádí, že novela předmětného zákona pouze rozšířila zákaz zveřejňování LGBT tematiky včetně změny pohlaví, což se žalobce nijak nedotýká, protože ve své vlasti nikdy tuto tematiku nepropagoval. Na s. 2 Informace OAMP ze dne 28. 6. 2023, Ruská federace, Sexuální menšiny (strany nejsou číslovány), je přitom uvedeno: „*Zákon č. 135-FZ, známý jako „zákon proti LGBT propagandě“ či „gay propagandě“, zakázal šíření informací o LGBT vztazích mezi neplnoletými. Zákaz zveřejňování LGBT tematiky, včetně změny pohlaví atd. i na zbytek společnosti rozšířila novela předmětného zákona v prosinci 2022.*“ Z toho lze vyvodit, že se zákon v podobě z roku 2013 zaměřoval jen na zákaz šíření informací o LGBT vztazích mezi neplnoletými, kdežto nyní je tento zákaz rozšířen na celou společnost, restriktce v této oblasti proto byly zpřísněny. Není zcela zřejmé, co šíření informací o LGBT vztazích obsahuje, zda dopadá i na běžný partnerský život.
35. Žalovaný nedospěl k závěru, že by žalobci v případě návratu do vlasti hrozily ze strany ruských státních orgánů či bezpečnostních složek pronásledování z důvodu sexuální orientace či jakékoli jiné problémy v tomto směru. Soud souhlasí s tím, že se nejeví pravděpodobné, že by byl žalobce pronásledován ze strany ruských státních orgánů či bezpečnostních složek (s výhradou níže zmiňovaných posouzení pronásledování na kumulativním základě a hrozby přednostního povolání do bojů na Ukrajině), protože počet pokut udělovaných na základě zákona o „LGBT propagandě“ se pohybuje v rámci nižších desítek ročně a žalobce není aktivistou ani novinářem. Soud však již nesouhlasí s žalovaným, že žalobci nehrozí žádné jiné problémy. Žalovaný si obstaral již citovanou Informaci OAMP, Ruská federace, Sexuální menšiny, Zákon zakazující propagaci homosexuality, diskriminace a zločiny z nenávisti, postoj státních orgánů, neziskové organizace, současná situace s výjimkou regionu severního Kavkazu, ze dne 28. 6. 2023 a v odůvodnění napadeného rozhodnutí z ní použil některé údaje. Žalovaný zmínil skutečnost obsaženou v Informaci, že ruská legislativa neposkytuje žádnou zvláštní ochranu v případě diskriminace na základě sexuální orientace, např. v oblasti bydlení, zaměstnání nebo přístupu ke zdravotnictví. Opomenul se vypořádat s touto pasáží na s. 3 (zpráva o zemi původu však nemá číslované strany): „*Obecně bezpečnostní složky nereagovaly adekvátně na násilné incidenty nestátních aktérů proti LGBT+. Ze strany LGBT komunity existovala podle ruské neziskové organizace LGBT síť (citováno MZV USA) nedůvěra vůči policii a soudům, protože bezpečnostní složky ne vždy chránily práva LGBT osob a někdy byly samy pachateli násilí. Ruská policie a obecně instituce nepřikládaly výcviku v oblasti násilí proti LGBT zvláštní význam. Podobně v kontextu důrazu na tzv. „tradiční hodnoty“ a vnímání LGBT tematiky jako „západní“, včetně intenzivnější homofobie, byla podle neziskových organizací tolerována beztrestnost agresora.*“ Dále na s. 4 Informace je uvedeno: „*Na policii se obrátilo 40 % obětí, polovina z nahlášených případů byla policií odmítnuta okamžitě nebo během předběžného vyšetřování. Podle výzkumů organizací Sféra a Coming Out počet LGBT osob ochotných obrátit se při útoku na svou osobu na policii činil přibližně 20 % respondentů.*“ Informace na s. 5 konstatuje: „*K případům násilí ze strany nestátního aktéra se policie často adekvátně nepostavila.*“ Otázkou není pouze, zda žalobce bude v budoucnu pronásledován ze strany ruských státních orgánů či bezpečnostních složek, nýbrž je nutné se zaměřit též na to, zda v Rusku existuje vnitřní ochrana, tedy zda v případě pronásledování ze strany soukromých osob je Rusko schopné a ochotné poskytnout žalobci ochranu.
36. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 1. 2008, č. j. 4 Azs 99/2007-93, stanoví: „*Při posuzování možnosti vnitřní ochrany je nezbytné zhodnotit především realnost*

(faktickou i právní), přiměřenost, rozumnost a smysluplnost tohoto řešení. Je třeba se zabývat zejména její dostupností, celkovými poměry panujícími v zemi původu, osobními poměry žadatele (např. pohlaví, etnická příslušnost, rodinné vazby, zdravotní stav, věk a ekonomická situace), účinností vnitřní ochrany a postavením žadatele po jeho přesunu z hlediska respektování a zajištění základních lidských práv v místě vnitřní ochrany. Rovněž je třeba zvážit bezpečnost žadatele, a to jak při přesunu do cílové části země, tak po jeho přesídlení.“ Žalobce zažil kvůli své sexuální orientaci strkanice se spolužáky na základní a střední škole a výhrůžky fyzickým násilím od spolužáků, kolemdoucích a známých na sociálních sítích. Požádal o pomoc X., u kterých nenalezl podporu. Na policii ani jiný státní orgán se sám neobrátil, ostatně většinu času, kterou v Rusku strávil, X. Proto je nutné se zaměřit na to, zda se žalobce bude moci obrátit na ruskou policii či jiný státní orgán, když mu bude vyhrožováno. Žalobce uvedl, že o své sexuální orientaci svému okolí neříkal, přesto se patrně choval způsobem, ze kterého ji jeho okolí poznalo. Žalobce chodil v Rusku na schůzky se svými partnery, ale veřejně jim neprojevoval náklonnost. V České republice se chová otevřeněji. Od žalobce nelze spravedlivě požadovat, aby se choval v zemi původu zdrženlivěji, protože Soudní dvůr Evropské unie ve spojených věcech C-199/12 až C-201/12 stanovil: „Při posuzování žádosti o přiznání postavení uprchlíka nemohou příslušné orgány rozumně očekávat, že žadatel o azyl bude v zemi původu svou homosexualitu skrývat nebo si bude počínat se zdrženlivostí při projevování sexuální orientace, aby se vyhnul riziku pronásledování.“

37. Žalovaný dále v rozhodnutí na s. 9 uvádí, že žalobce svou homosexuální orientaci nikde veřejně nešířil, nedával ji nijak najevo, nenavštěvoval žádné podniky pro LGBT komunitu, o jejichž existenci ani neví, neměl v Rusku žádný dlouhodobý vážný vztah, dle jeho výpovědi z pohovoru jej neměl ani v ČR a rovněž ani v ČR se zjevně nijak nezapojil do propagace LGBT hnutí. Soud k tomuto závěru především uvádí, že sexuální preference každého jednotlivce jsou součástí jeho intimní sféry a je pouze jeho rozhodnutím, nakolik je bude sdílet se svými blízkými či s veřejností. Nelze obviňovat žalobce z toho, že se po přestěhování do liberálnější země nestal LGBT aktivistou (žalobce byl nicméně určitým způsobem veřejně činný ve vztahu k „zákonu o LGBT propagandě“). Zároveň není v této věci relevantní, že v Rusku neměl dlouhodobý vážný vztah, protože na schůzky žalobce chodil a není vůbec rozhodující, zda pouze s jedním nebo s více partnery.
38. Žalovaný dále usuzuje, že žalobce svou situaci nepociťoval nijak palčivě, o čemž vypovídá skutečnost, že žalobcova situace nebyla bezprostředním důvodem jeho vycestování ze země původu. Soud s tímto úsudkem nesouhlasí. Žalobcovy problémy týkající se jeho sexuální orientace začaly v X. Žalobce odcestoval z Ruska, když X. Odcestování X. se navíc se zřetelem k X.
39. Soud dále upozorňuje, že žalovaný nesprávně posoudil žalobcovy tvrzené důvody zcela izolovaně. Soudu je z úřední činnosti známo, že žalovaný při posuzování branné povinnosti v Rusku u jiných žadatelů zpravidla uvádí, že nelze předpokládat, že by případný výkon vojenské služby měl být uplatněn diskriminačně. Tato věta však v žalobcově rozhodnutí chybí, protože se logicky nabízí úvaha, zda by výkon vojenské služby mohl být vůči žalobci uplatněn diskriminačně, protože je příslušníkem sexuální menšiny, které jsou v Rusku diskriminovány, jak vyplývá ze správního spisu. Žalobce již od začátku správního řízení tvrdil, že je menšinové sexuální orientace, k čemuž si žalovaný opatřil zprávu o zemi původu, která se však všeobecně zabývá postavením sexuálních menšin v Rusku a nezmiňuje se o přístupu k těmto osobám v armádě. Žalobce zároveň během celého správního řízení uváděl, že má obavy ze základní vojenské služby. Na s. 13 napadeného rozhodnutí žalovaný

uvádí, že „*samotná povinnost každého občana Ruska, včetně žadatele, účastnit se vojenské služby [...], pokud je evidentně zaměřena na veškeré bojeschopné muže bez ohledu na jejich rasu, národnosti či náboženství atd., nemůže být chápána jako pronásledování...*“ Tento závěr žalovaného nemá oporu ve spisu, protože žádná ze zpráv o zemi původu se netýká postavení příslušníků jakýchkoli menšin v ruské armádě. Sexuální orientaci lze do výčtu diskriminačních znaků zařadit bezesporu také. Ze správního spisu nelze zjistit, zda by žalobce byl, či nebyl při výkonu základní vojenské služby znevýhodněn kvůli své sexuální orientaci. Žalovaný by měl posoudit, zda žalobci kvůli jeho menšinové sexuální orientaci hrozí zvýšené riziko pronásledování nebo vážné újmy při absolvování základní vojenské služby, a to včetně rizika odvelení do bojů na Ukrajině.

40. V žalobcově případě je třeba posoudit všechny jeho tvrzené důvody ve vzájemné souvislosti. Jedná se o obavy ze základní vojenské služby, z pronásledování kvůli sexuální orientaci a také jeho politické aktivity (včetně nesouhlasu se zákonem o LGBT propagandě); v celkovém kontextu nelze pominout ani žalobcův dlouhodobý pobyt v zahraničí. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 26. 8. 2022, č. j. 5 Azs 153/2020-74, uvedl, že „*restrikce, kterým žadatel o mezinárodní ochranu byl a do budoucna může být v zemi svého původu vystaven, nelze hodnotit izolovaně, bez ohledu na další možná příkoří, kterým může čelit. Za pronásledování se totiž dle citovaného čl. 9 odst. 1 písm. b) kvalifikační směrnice považuje i tzv. pronásledování na kumulativním základě, tedy vícero opatření vůči žadateli, jež by sama o sobě intenzity pronásledování nedosahovala, působí tak ovšem ve svém souběhu (srov. např. rozsudky zdejšího soudu ze dne 22. 5. 2009, č. j. 5 Azs 7/2009-98, publ. pod č. 1913/2009 Sb. NSS, a ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70, publ. pod č. 1749/2009 Sb. NSS).*“ Pokud by žalobcovy politické aktivity byly hodnoceny zcela izolovaně, nedosáhly by intenzity pronásledování. Je však potřeba je posuzovat v souvislosti se základní vojenskou službou a menšinovou sexuální orientací (ostatně, významná část žalobcovy politické aktivity X. směřovala proti „zákonu o LGBT propagandě“, jak vyplývá z pohovoru ze dne 2. 11. 2022 v části zachycené na s. 4 protokolu); je tedy na žalovaném, aby posoudil, zda se v případě žalobce nejedná o odůvodněné obavy z pronásledování na tzv. kumulativním základě.
41. V dalším řízení je žalovaný povinen shromáždit dostatek podkladů týkajících se povinnosti vykonat základní vojenskou službu v Rusku a informace o tom, zda a za jakých podmínek dochází při jejím plnění k nasazení do bojů na Ukrajině. Žalovaný také v dalším řízení znovu posoudí otázku postavení sexuálních menšin v Rusku a otázku dostupnosti vnitřní ochrany před útoky soukromých osob z důvodu příslušnosti k sexuální menšině. Dále žalovaný shromáždí dostatek informací o postavení sexuálních menšin v rámci ruské armády a určí, zda dochází v armádě k jejich diskriminaci. Poté žalovaný zhodnotí, zda žalobci v Rusku hrozí pronásledování nebo vážná újma v souvislosti s výkonem základní vojenské služby. Žalovaný také posoudí, zda žalobci kvůli jeho menšinové sexuální orientaci hrozí zvýšené riziko pronásledování nebo vážné újmy při absolvování základní vojenské služby včetně rizika odvelení do bojů na Ukrajině. Žalovaný posoudí žalobcovy obavy kvůli základní vojenské službě, menšinové sexuální orientaci a politickým aktivitám (případně též v kontextu dlouhodobého pobytu v zahraničí) ve vzájemných souvislostech.
42. Soud z důvodů shora uvedených napadené rozhodnutí zrušil podle § 76 odst. 1 písm. b) s.ř.s., jelikož skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, nemá oporu ve spisech (v některých aspektech je s nimi dokonce v rozporu) a vyžaduje zásadní doplnění, a věc podle § 78 odst. 4 s.ř.s. vrátil žalovanému k dalšímu řízení; žalovaný je vázán výše vysloveným názorem soudu (§ 78 odst. 5 s.ř.s.).

43. Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s.ř.s., podle kterého má účastník, který měl ve věci úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem. Náklady vynaložené žalobcem na dané řízení představují náhradu nákladů právního zastoupení spočívající v odměně za 2 úkony [§ 11 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb. – tj. převzetí zastoupení a písemné podání k soudu] právní služby v částce 3 100 Kč za jeden úkon, celkem 6 200 Kč [§ 7, § 9 odst. 4 písm. d), vyhlášky č. 177/1996 Sb.] a náhradu hotových výdajů v částce 300 Kč za jeden úkon, celkem 600 Kč [§ 13 odst. 4 téže vyhlášky]. Právní zástupce žalobce je plátcem DPH, soud tak žalobci dále přiznal i částku odpovídající příslušné sazbě daně ve výši 1 428 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 14. května 2024

JUDr. Václav Kočka-Amort, v. r.
samosoudce